Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Candido Elortza Elkoro Azula

Elgeta, Gipuzkoa (1917-2011)

Aurkibidea

Biografia

1917ko irailaren 4an jaio zen Elgetako Azula baserrian. Ezkondutakoan ere bertan bizi izan zen; eta 1971tik aurrera Elgetan, kalean, bizi izan da. Elgeta inguruko basoetan egiten zuen ikatza bere aitarekin batera. Lasarte eta Beizu baserrietako karobietan askotan jardun zuen karea egiten. Candidoren aitajauna ere ikazkintzan ibili zen.

Zintak

ELG-008

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Elgeta.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2005-01-07
- **Iraupena**: 92 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

ELG-050

- **Proiektua**: Karobiak, txondorrak eta elurzuloak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Olañeta, Amaia - Urkiola, Argiñe
- **Data**: 1993-10-23
- **Iraupena**: 58 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea**: Bergarako Udala

ELG-051

- **Proiektua**: Karobiak, txondorrak eta elurzuloak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Olañeta, Amaia - Urkiola, Argiñe
- **Data**: 1993-10-23
- **Iraupena**: 9 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Emalea**: Bergarako Udala

ELG-053

- **Proiektua**: Karobiak, txondorrak eta elurzuloak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Olañeta, Amaia - Urkiola, Argiñe
- **Data**: 1993-10-28
- **Iraupena**: 40 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider
- **Emalea**: Bergarako Udala

ELG-054

- **Proiektua**: Karobiak, txondorrak eta elurzuloak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Olañeta, Amaia - Urkiola, Argiñe
- **Data**: 1993-10-28
- **Iraupena**: 56 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Emalea**: Bergarako Udala

Pasarteak

1. Txondorrak noiz eta non egiten ziren. Zuhaitzaren zati desberdinen izenak

- **Erref**: ELG-050/002
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:02:45. **Bukatu**: 00:04:35

- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Txondorrak noiz eta non egiten ziren. Zuhaitzaren zatiak.

Transkripzioa
- Hemen inguruan zenbat ikatz-toki edo egon zien zuek ikatza eitten zenduenian?
- Bueno, asko. Baso baten egurra baeuan, ba, egurra eruan biharrian bertan eitten ziran. Paraje gogorra baeuan, ba, txikixauak ein bihar. Ta paraje ona egon ezkero, haundixaua. Gero haundixauak, bestiak hamabost egun bihar bazittuen, bestiak hillebete bihar egosten. [...] Segun zelako...
- Eta lekua bihar zan, holan, ez dakit... leku espezialen bat edo?
- Ez. Zenbat bigunaua eta samurraua eitten bai. Segun basua zelakua dan begiratu bihar.
- Beti be paraje laua topau bihar, ezta?
- Paraje laua edo... Bai, lautadia egon ezkero... bestela lautadia ein ein bihar atxurrakin edo pikatxoiakin edo, ein ein bihar lautadia. Lautadia bihar izeten dau gero eitteko.
- Hori zeuek topatzen ziñuen? Zeuek...
- Bai. Baiña lehen eindakuak egoten zien asko ta harek aprobetxau, jeneralian, eitten zian. Ta lehen ez baeuan, barrixa ein bihar. Lautada barrixa ein bihar.
- Ta lehen eindakuak igarri eitten zien?
- Bai, ba. Lautadak han egoten dia ta gero, ha tapauta eukittako lurrak eta [...] ta harek kendu albora ta ha lurra hobia izeten zan, hola, bringa edo pago-adar bringauta... Oin, enborra danian, enborrak bihar dau zohixa.
- Enborra zer da?
- Ba, pago-burua. Pago-burua edo zerian, ba, burua edo... [haritza] edo dana dala. Ha buruko zera, ba, enborra esaten jako. Zerari be bai, gerrixari be enborra esaten jako. Ta bestia, berriz, adarra. Ta adarra bringauta eitten da. Bringauta... bringau barik be bai, baiña bringauta iketza hobia urtetzen dau.

2. Egurraren inguruko kontuak

- **Erref**: ELG-050/003
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 00:04:35. **Bukatu**: 00:05:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egurra brintzatu.

Transkripzioa
- Bringatzia zer da? Erdittik...?

- Erdittik brintzau. Ebai barik... Hau, konparaziñuan, ebai hau da, ebatia. Baiña bestia, hontara, erdittik. Zerakin, kuñiakin [brintzatzia] moduan.
- A! Luzetara?
- Luzetara. Ta honek beronek esaten dau nehikua. Zela da... Ba, honek ochenta inguru eukiko dabe gutxi gorabehera, ba zerian... Ta zenbat...

3. Txondorraren inguruko azalpena I

- **Erref**: ELG-050/004
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:05:00. **Bukatu**: 00:06:04
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Txondorrak sua nola hartzen duen; punta zerez tapatzen den. Lexikoa.

Transkripzioa
- Ta horrek, hor sartzen dana, ta hemen sartzen dana, igual da, hor sua sartzen da. Ta hori lehenengo sartzen danian, sua lehenengo bota ta gero egurra xehetuta bota bihar izeten jako, ba, berak indarra hartu deixen. Ta indarra hartzeko, puntia zabalik laga pixkaten. Gero indarra hartzen dabenian, ba, puntia tapau. Ta gero bera juaten da, ba, albotara su hartzen.
- Puntia zerekin tapatzen dozue?
- Zohi bat bota ta gero lurrakin tapau. Ta pago-adarrakin edo bringiakin danian, zerian... gero adakixa, [holan], mehia xehetu ta bittarte danak hartzen jakoz azalari. Ta gero bota orbela. Orbel zaharra, bustixa, hobia izeten da ondio. Orbela ta gero gaiñian, ba, zera, iruixa esaten jakon. Lehenao [txondorrandakua] bada, iruixa esaten jako, lehengo lur erria. Harekin tapau. Ta enborrakin danian, ba, zohixa.

4. Txondorraren inguruko azalpena II

- **Erref**: ELG-050/005
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:06:04. **Bukatu**: 00:07:37
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Lexikoa. Txondorraren inguruko azalpenak.

Transkripzioa
- Zer da zohixa?
- Zohixa da, ba, basuan be, ba, bedarra edo zelaixa daon lekuan, ein leike zohixa sendua be bai ta pareta moduan ein. Ta bestela, berriz, zerian, zohixa mehia ipini ta mehe-mehe azala ebaitta ta gero harekin, ba, bata bestian geiñian hontara ipintzen da, ezta? Dana saillian. Ta gero lurra bota geiñian, ta lurrakin hartu bittarte danak. Bi formatara eitten da.

- Baiña bera, zohixa, zer da zohixa bera?
- Zohixa, ba, lurra ta bedarra. Bai. Zelai bat, ezta? Hau zelai bat da. Ba, atxurra hartzen da ta, ba, hamen, mahaixa sendoera inguru edo mehiao edo... zerian... zera etaratzen da. Bedarra zerraua bada, ba, zohixak be haundixauak etara leikez. Oin, zera, samur samarra bada, ba, apurtu eitten da zabala etara ezkero ta, ba, txikitxuauak. Ta harekin, bata bestian segidan-segidan, ba, tapau. Ta gero, gero lurrakin gaiña tapau. Ta hola enborrekin edo buruekin eindako [txondor] haundixa zanian, [ba eitten...] hola, tamaiño hontako zohi haundixakin pareta ein. Ta gero ha egosixaz, mermau eitten dau; mermau, ba, bajau eitten da. Ta mazuekin, mazo haundixak, mazuekin [... huekua bete], [erretira...], bajatzen-bajatzen. Bestela, berriz, barruan zenbat hueko gehixao ta, ba, orduan suak gehixao erre eitten dau. Zenbat hueko gutxiao ta hobe.

5. Txondorraren jabetza

- **Erref**: ELG-050/007
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 00:08:32. **Bukatu**: 00:09:19
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txondor-zuloen jabeak. Txondorrak zergatik egiten ziren.

Transkripzioa
- Txendor-zulua zeiñena izaten zan, basarrittar batena, udaletxiana... zeiñena izaten zan?
- Txendor-zulua, ba, bakoitza bere... zein basotan eitten dan, basuana beria.
- Ta aiuntamentuak-eta ez zaban emoten, orduan, hemen...
- Ez, baiña hemen terreno partikularrak zela dian...
- Beti zian partikularrak?
- Bai, partikularrak, ba... Oin, aiuntamentuan saillak badia, ba, bertan, basuan bertan. Eske egurra [puntotara] eruatia gehixao kostatzen zan ha zulua eittia, lautadia eittia baiño ta. Ta gero lurra edo zohixa, ba, bertan basuan etara [be].
- Orduan, beti basarrittar bakoitzak eitten eban, eta ez zan egoten holan beste txondor...

6. Txondorrak nola egiten ziren

- **Erref**: ELG-050/013
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:12:49. **Bukatu**: 00:13:39
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txondorra egiteko sasoia. Zaintza lana.

Transkripzioa
- Eta sasoia, zein izaten zan sasoi aproposena txondorra eitteko?
- Txendorra eitteko sasoi onena udia ei zan, baiña ha urte guztian ibiltzen zan. Udia, ba, denpora onak eitten dittualako, baiña ostian, txendorra eitteko ez dao denporiakin... Udia, ba...
- Bardin zan ordun eurixe zein edurre ein; bardin zan?
- Bai, bai. Hari segidu ein bihar jako. Ta harek ez dau eukitzen... gaba izen arren be hari... Zulatu bada, ba, [zera bihar izaten dau harek], hasten da sua darixola behetik gora ta hari lagatzen bajako erre eitten da, ez egosi. Ta ha zulatzen danian, hari ein bihar jako kendu, ingurua garbittu puskat ta gero bete egurrakin ta tapau atzera [ein bihar da]. Bere martxan, haintxe zaindu bihar.

7. Txondorra egiteko egur egokiena

- **Erref**: ELG-050/014
- **Iraupena**: 0:00:28. **Hasi**: 00:13:39. **Bukatu**: 00:14:07
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Txondorra egiteko egur egokiena.

Transkripzioa
- Egurra bustixa dauanian ikatz hobia emoten dau?
- Egur sikua iketza hobia eitteko. Oin, egur berdiakin iketza hobia. Berdiakin.
- Baiña kantidade gutxiao, igual, ezta?
- Ez, egur sanuaua izeten da ta.

8. Egurraren prestaketa

- **Erref**: ELG-050/016
- **Iraupena**: 0:00:43. **Hasi**: 00:14:41. **Bukatu**: 00:15:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egurraren prestaketa.

Transkripzioa
- Eta bertan inguruan preparatzen zenduen egurra ya txondorra ein baiño lehen?
- Bai. Ba, egurra dauan tokixan txendorra bertan ein.
- Zuek zenbaten artian eitten ziñuen txondorra?

- Iketza?
- Bai.
- Ba, gu, aittitta ta aitta ta neu be igual ibiltzen giñan. Bai, geu, ostian...
- Etxerako, ezta?
- Etxerako.
- Etxerako izaten zan...
- Guk gero eitten giñuanian eitten giñuan, ba, neguan-ta preparau egurra ta gero, arbixa sartutakuan, udatzenian, ba, orduaintxe hillabete inguruan orduaintxe ein iketza. Neguan preparauta jarri ta gero udatzenian ein. Hori da, ba, etxeko lan bittartia aprobetxau.

9. Gizon-emakumeen arteko lan-banaketa

- **Erref**: ELG-050/017
- **Iraupena**: 0:00:19. **Hasi**: 00:15:24. **Bukatu**: 00:15:43
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Gizon-emakumeen arteko lan-banaketa.

Transkripzioa
- Baiña aurretik aitta ta aittitta ibiltzen zian beti urterik gehixena-- dana ez baiña gehixen dana bai-- mendixan, edo arbolak botatzen edo ikazgiñan. Ta [labraixe] andrak ibiltzen eben. Soloko lanak-eta andrak. Ta harek basuan.

10. Zuhaitzak botatzeko garai egokia

- **Erref**: ELG-050/018
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:15:43. **Bukatu**: 00:16:39
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Zuhaitzak noiz bota behar diren; gai horren inguruko kontuak.

Transkripzioa
- Egurra botatzen zanian zer eitten zan, egur danak botatzen zien edo entresakia eitten zan ala zelan eitten zan hori? Zelan zan hori biharrori?
- Bueno, jeneralian, hola, ipurdittik botatzen bazan, [matarraza] izeten zan. Ta guk igual hartzen giñuan...
- Zer da [matarraza]?
- Matarraza, ba, danak saillian botatzia. Ta ostian, igual pagadi bat bazan, ba, iñausi esaten jakon, adarrak kontau, zenbat adar edo zer daren, ba, tanto. Haixe. Egurra erosi ta gero noberak preparau ta noberak ein.
- Ta iñausi, orduan, adarrak hartzia bakarrik edo, bueno, adarrak moztia...?

- Bai, adarrak moztia. Adarrak moztu ta haretxekin ein. Guk neguan preparau eitten giñuan, negu-udabarrixan, ta gero udatzenian ein.

11. Zuhaitzak moztearen inguruko azalpenak

- **Erref**: ELG-050/021
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:18:07. **Bukatu**: 00:19:02
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Enborra zelan mozten zen. Lexikoa.

Transkripzioa
- Tronkuak, txendor barrura botatzeko... kanpuan ipintzeko tronkuak, markau edo eitten zien zenbat zatittan ebai bihar zien?
- Ez, ez. Hori noberak ikusi bihar eban ze tamaiñutan ipini. Oin, zenbat pusketa gehixao, hobeto eitten zan; ba, gero hueko gutxiao, hobeto kargau eitten zan. Baiña zatitzen lan asko.
- Sekula ez ziñuen zatitzen, orduan?
- Zatittu? Bai. Baiña besangak eta danak, ba, buruak, paguan buruak eta, harek, ba, harek besanga senduak eukitzen zittuen harek...
- Zer dira besangak?
- Besangak, ba, lehen adarra jotako... adar moduko harek zaharrak. Adarra gora dauana barik adarra jo ta, ba, gehittuaz-gehittuaz juaten da. Pago zaharrak eta eukitzen dittue ba honek adar... bueno, adar ondo... honek senduok? Horretxek dia besangak.

12. Zuhaitzak moztearen inguruko azalpenak

- **Erref**: ELG-050/022
- **Iraupena**: 0:00:38. **Hasi**: 00:19:02. **Bukatu**: 00:19:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Enborra zatitu, txikitu; brintzatu. Lexikoa.

Transkripzioa
- Eta zatitzen ziñuenian zela esaten ziñuen, zatittu?
- Bai, zatittu.
- Ala txikittu edo...
- Edo txikittu. Txikittu.
- Holan luzetara mozten zanian edo... bueno, moztu ez, ebaten zanian, horri zela esaten jakon?
- Hori bringau.

- Ta zabaletara, zatittu?
- Ta bestetara zatittu. Bringau, brintzau. Bringau, ba, brintza, brintzadia... Handik dator.

13. Txondorrak; egurraren prestaketa lanak

- **Erref**: ELG-050/023
- **Iraupena**: 0:00:37. **Hasi**: 00:19:40. **Bukatu**: 00:20:17
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Txondor-zuloa. Lexikoa. Enborra mozteari zelan esaten zitzaion.

Transkripzioa
- Txondorra eitteko lekuari zela esaten jako? Lehen esan dozu...
- Txendor-zulua edo ikazti-zulua. Ikazti-zulua.
- Bixetara esaten da?
- Bai, bixetara.
- Zuk gehixao zein erabiltzen dozu?
- Ba, bixetara ibiltzen [...]
- Bixetara?
- Bai.
- Tronguak moztiari kortiau edo...?
- Kortiau. Kortiau. Txikittu, kortiau. Bai, ebai. [Esan gura dot], kortiau, ebai.
- Zuk hori esaten dozu, ezta?
- Bai.

14. Lan-tresnak

- **Erref**: ELG-050/024
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:20:17. **Bukatu**: 00:22:04
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Lan-tresnak. Erabilpena. Lexikoa.

Transkripzioa
- Eta gero bazeuan halako kuñan bat? Egurrezko kuñarik edo erabiltzen zenduen?
- Bai, egurrezkuakin ibiltzen giñan.
- Egurrezkua?
- Egurrezkua bai.
- Eta zetako?
- Ba, [...]aizkoriakin [gebizenian]-ta egurrezko kuñia ein ta gero ha estutzen

bazan be, hola, [zerian] ebaten bazan, estutzen bazan be, ha sartu ta lekua eraitteko. Ta aizkoriakin brintzatzen bazan be, ba, [zerian], aizkoriakin eindakua geiztua badao, kuñia sartu ta harekin fuerza gehixao. Burdiñezkuak, ba, gogorragua da izan, baiña burdiñezkua orduan, burdiñezkua baiño egurrezkua gehixao usatzen zan ta...
- Errezaua zan eukitzeko, ezta? Bueno, norberak eitteko edo...
- Bai. Ba, noberak basuan ein be eitten eban ta...
- Kuña horrek bazeuken izenen bat edo?
- Zirixa. Ta burdiñazkua dana burdin-zirixa.
- Eta mazuak? Lehen esan dozu egurrezko mazuak...
- Egurrezko mazuak.
- Horrek bazeuken bestelako izenik? Ez?
- Gu mazua [zertzen] giñan ta...
- Burdiñezkorik erabiltzen zenduen, burdiñezko mazorik, zeozetarako?
- Bueno, ba, burdiñezko zera bazan, zirixak baziran, burdiñezko mazua be bai. Mazua, maillua. Bat.
- Maillua. Zuk maillua esaten [dozu]...
- Maillua. Erderazko zera da, ezta? Maillua ba...
- Baiña zuk esaten dozu maillua, ezta?
- Maillua, mazua... Bixetara zertzen da.
- Bardin da mazua egurrezkua edo burdiñezkua ala maillua bakarrik burdiñezkua?
- Burdiñezkuari bakarrik esaten jakon maillua.
- Eta egurrezkuari?
- Egurrezkuari mazua.
- Hori da.

15. Ikazkinaren lan-baldintzak

- **Erref**: ELG-050/026
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:22:29. **Bukatu**: 00:24:02
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Lanbideak » Arotzak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Ikazkinak txondorraren alboan egiten zituen aterpeak. Lexikoa. Etxegintza; etxearen egitura. Txabolak egiteko erabiltzen zituzten materialeak.

Transkripzioa
- Eta han txondorran inguruan edo, bueno, edo txondorra eitteko lekuan inguruan edo, txabolarik edo eitten zenduen? Zeozelako txabolarik...
- Bai, eitten giñuan, ta zohizko txabolak, edo bestela garuakin be igual. Bueno, garo sasoian bazan, ba, garuakin be ya ondo tolostuta ipini ezkero, ba, eurixa ondo gordetzen eban harek. Ta ya ondo, hortara... Hontara ipini egurrak, ba, goi-hagia ta hola egurrak ipini ta gero...
- Zer da hori goi... Ze esan dozu?
- Goi-hagia, ba, etxiak be gaillorra esaten jako, han, ba, habe haundixak eukitzen dittue. Txabolan be, ba, halako egur bat nehikua izetan zan, ba, goi-hagia. Ta gero alde bittatik haren geiñian deskantsau. Lurrian ipiñi ta hontara. Ta hiru aldiak tapau ta alde bat zabalik nobera sartu ta urten eitteko.

- Ta goi-hagia nun apoiatzen zan ba?
- Ba, [bi urkillan] geiñian sartu.
- Ta urkillak?
- Edo... bi edo... Hemen bi urkilla hontara ipintzen badia, ta beste aldian zerian, ba, lau urkilla ipini ta haren gaiñian. Bikin be eitten zan, baiña lau [... izan] ezkero hobe.
- Eta gero teillatua?
- Ze, urkillak ipini ezkero josi biharrik ez zan egoten. Harek, ba, hola katiatzen dira ta bestia haren geiñera.
- Eta teillatua zerekin eitten zan?
- Ba, zohixakin edo bestela garua edo...
- Eta zohixan azpixan ze jartzen zan?
- Adar batzuk. Adarrak edo zera ipini ta...

16. Ikazkinak lanerako erabiltzen zituen arropak

- **Erref**: ELG-050/028
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:27:57. **Bukatu**: 00:30:22
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Lanerako erabiltzen zuten arropa: abarkak, tunika, artilezko galtzerdiak...

Transkripzioa
- Eta basora juten ziñienien ze jantzi edo ze eruaten zenduen?
- Jantzi normala, zerian. Ostian, abarkak... Ta ni mutikua nitzanian ta, [zerian], automobillan erruberekin eindako gomazko abarkak ibiltzen giñuzen. Puntan halako partxe zer bat eukitzen eban ta... Hemen Elgetan batek eitten zittuan. Ta hemen Basalgon be bai. Horrek ya abarka asko eitten eban.
- Eta galtzak zelakuek?
- Galtzak ardilanazkuak.
- Etxian eindakuak, ez?
- Etxian eindakuak. Ondio eitten dittuu, nik lania ta horrek galtzak.
- Eta gero, jakia edo...
- Orduan tunikia [erabiltzen zan]. Tunikia, ba, gizonak... Oin tunikarik ezautu be ez da eitten. Baiña tunikia... [ta] aurrian korapilo bat eta [hori ibiltzen zan].
- Ta ze tela zan?
- Tela, hau... mekaniko... hortaiko zera [eitten zan], baso-lanian ibiltzen zana.
- Baltza? Edo azula?
- Ez, ez, azula.
- Eta eurixa eitten zebanian?
- Zakua burutik! Orduan ez zan besterik egoten ta. Guardasol zaharren bat egoten bazan behin edo behin hara-hona juateko edo, baiña ostian zakua burutik. Ta lana eitteko, zakua burutik egon arren lana ondo eitten da. Ta guardasolakin ezin leike ein.
- Zakua burutik. Eta txapela be bai?
- Txapela be bai.
- Oseake, txapelan gaiñetik zakua?

- Zakua. Ni eskolara hasi nitzanian be zakua burutik [naola] etorten nitzan.
- Ta nun lagatzen zendun gero zakua?
- Hemen [Uruburun] hor bazkaltzen giñuan, ba, ta hortxe.
- Basora juaten ziñienian, behar ziñuezen gauzak, jatekua ta erropan bat edo hori, dana paketen bat einda edo eruaten ziñuen?
- Bai. Sartu zakuan, pakete...
- A! Zaku baten sartuta...
- Zaku baten sartu ta haintxe. Hartu bizkarrian ta... Baiña erropa askon biharrik ez giñuan eukitzen guk, egunero etxera juaten giñan ta. Oin, zerien ibiltzen zienian, ba, aste guztia [hortara] juanda ibiltzen zianian, ba, orduan be zakuan hartuta eruan bihar.

17. Ikazkinaren lan-baldintzak

- **Erref**: ELG-050/029
- **Iraupena**: 0:03:41. **Hasi**: 00:30:22. **Bukatu**: 00:34:03
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Jatekoak: baba beltza; taloa... 10 laguneko taldea zenean, bat sukaldeko kontuez arduratzen zen. Taloa zelan egiten zen. Sukaldean erabiltzen zirenak. Lexikoa.

Transkripzioa
- Eta ze jateko eruaten zenduen txondorra eittera juten ziñienien?
- Txondorra eittera... Gure aurrekuak ibiltzen eben baba baltza ta askotan talua ta... Ta bat koziñerua eukitzen eben; kuadrillia zanian, bat koziñerua. Harek baba baltzak egosi ta...
- Bertan?
- Bertan. Oin, guk, ba, etxe inguruan giñanian, ba, etxetik.
- Ta talua zelan eitten zan?
- Talua, ba, kozineruak ein bihar. Ba, gure aitta ta aittitta-ta ebizenian, harek bat ibiltzen eben, ba, taluak eitteko ta koziñia eitteko ta. Igual hamar lagun edo kuadrillan ta bat espresamente [koziñan]... Oin, lana ein be bai, baiña bittartetan, ba, koziñia.
- Ta zelan eitten zan talua?
- Taluak be, ba, oingotxe estilora, ba, zerian, palan, palan einda. Ein sua ta... Lehelengo masia.
- Masia zerekin eitten da?
- Arto-urunakin.
- Arto-uruna ta gero esnia edo botatzen jako?
- Ez, ura. Arto-uruna ta ura ta gatza bota ta ein masia ta...
- Eskuakin eitten da masia?
- Eskuakin. [Sartu] ta berakin zerian. Ta gero, trapu baten geiñian, ohol baten geiñian jo ta gero, zerakin, palan erre.
- Palan erre. Eta buelta emoteko edo zerekin emoten jakon buelta?
- Ba, hontaraxe jaso ta, [..."ra" ta gero...] Ta beste batzuk ondo-ondo [...] hartu ta holaxe, "tak!" emoten dotse paliakin berakin.
- Ta bestelan pala batetik bestera...
- Ta bestela, bai, batek hola [eskura edo] zer batera ta gero "da!" aguro

ipini bihar.
- Berriro, ostera be ipini palan...
- Pixkat artia daukanak, ba, paliakin berakin.
- Orduan, jatekua han eitten zebenian, ze eruaten zeben, ze ontzi eruaten zan? Lapikuak edo...
- Ba, orduan... lapikuak orduan. Ta beste balden bat edo...
- Zer zien, metalezkuak zien lapikuak?
- Lapikuak porzelanazkuak jeneralian.
- Ta zartaiñik?
- Zartaiña be bai.
- Ta buluntzalixa ta zer eruaten zan gehixao? Kazua edo...
- Ba, kazua edo [buluntzalgixa], ba...
- Zelan esaten dozu zuk?
- Guk [burruntzalgixa] esaten giñuan. Ta oin, ba, kazua gehixao ibiltzen da.
- Baiña ordun, zeuek...
- Bai, [burruntzalgixa].
- Ze zan, egurrezkua ala burdiñazkua?
- Burdiñazkua.
- Eta arrautzak prijitzeko edo?
- Arrautzak prijitzeko, ba, koillaria edo tenadoria. Baiña orduan, gu gaztiak giñanian, egurrezko koillarak eta tenadorak ziran. Gero urten eban burdiñezkuena.
- Eta platerra egurrezkua izaten zan orduan?
- Orduan platera... Bueno, danak plater batetik jaten eben e!
- Bai. Izenen bat bazeukan horrek plater horrek?
- Ta, zera, batzuk eukitzen eben egurrezkua einda be bai, ganbelia moduan. Egurrezkua ein ta...
-Zer da ganbelia?
- Ba, ganaueri ta emoten jakuen zera, pentsua emoten jakuen zerak. Baiña paguakin, paguakin berakin ein ta, ba, ostian oholak josi barik, paguari berari, pago zatixakin berari ein huekua ta ya plato lekua edo.

18. Egurraren prestaketaren inguruan zenbait azalpen

- **Erref**: ELG-050/033
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:37:15. **Bukatu**: 00:38:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egurra txikitzeko erabiltzen zen enborrari zelan deitzen zitzaion; egur zati desberdinen inguruko lexikoa.

Transkripzioa
- Ta gero, egurrak txikitzeko erabiltzen zan, holan, tronkun bat edo, lurrian ipinitta haren gaiñian txikitzeko edo?
- Bai, hau, egur mehia ta zehetzeko bai.
- Ta zer zan hori? Tronko horrek edo ze izen zeukan?
- Ba, zerian... Puntia zorroztu ta sartzen zan zer bat, egur bat. Egur... hau tamaiñoko sendua. Sartu ta gero [haren] gaiñian aizkoriakin zatitzeko.
- Ta zelan esaten jakon horri?

- Trangela edo... Trangela.
- Beti izaten zan lurrian sartutakua?
- Bai, edo bestela, ba, [zerian], pagozko enbor zati bat edo, lurrian ipinitta, haren gaiñian bestela.
- Eta egur txikixak ze izen dauke, txikitzen zien egur txikixak?
- Arakixa.
- Ta ezpalak zeintzuk die?
- Ezpala, ba, aizkoriakin kentzen dan... han egurra txikitzerakuan, han urtetzen daben zerak harek ezpalak dia.
- Tronkuak bueltan daukan dana?
- Ez. Aizkoriakin trongua hola ebaten, kentzerakuan ha egurra, ha da ezpala. Aizkolarixak be han egurra ebaterakuan han urtetzen daben egurrak, han xehetzen dana, ha ezpala da. Enborra be aizkoriakin ezpaldu ein leike, zatittu. Ezpaldu.

19. Txondorraren egitura

- **Erref**: ELG-050/034
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:38:45. **Bukatu**: 00:40:18
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Txondorraren egitura eta harekin zerikusia duen lexikoa.

Transkripzioa
- Gero txondorra eitten zanian lehelengo ipintzen zien egurrek, gero haren gaiñian ipintzen zien beste batzuk... Izenen bat badauke behian ipintzen zienak edo? Hori, bi tronko ipintzen zien aspa moduen edo, ezta?
- Bai, lehenengo. Ta gero haren kontran. Ta egurrak be igual lehenengo ta gero bueltan-bueltan kargatzen zan ha.
- Zilla edo esaten jakon zeozeri?
- Zilla, esan gura dau erdixa. Erdiko zera, ba, zilla.
- Hola esaten otsazuen zuek? Bai?
- Bai, erdiko zilla. Hori erdiko zuluori, hau, erdiko zilla.
- Eta gero barrutik lagatzen dan hueko hori gaiñekalderarte? Hori? Zelan esaten jako horri?
- Hau... Bete-lana eitteko edo... Bete-lana eitteko zulua.
- Ta hori zer da su-tokixa edo...?
- Bai, su-tokixa. Su-tokixa. Hor sua bota goittik behera ta, ba, hemen sua [izateko] hortik hasten da indarra hartzen. Ta gero lagundu eitten jako hortik ta egur xehia bota ta indarra [sartzen da]. Ta gero harik eta egurra, albotara su [hartzen dabenian], hori erre eitten da bizkorrao, ta gero berriro hori husten danian, ba, atzera bete. Beorrek eskatzen dau. Erretzen danian, ba, zulatu eitten da, ta orduan, ba, bete atzera egurrakin. Egurra xehetuta egoten da egurra ta bete.
- Su-tokixa orduan...

20. Ikazkintzaren nondik-norakoak I

- **Erref**: ELG-050/035

- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:40:18. **Bukatu**: 00:43:58
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Langintzaren inguruko lexikoa: bigurrak; bringak zer diren azaltzen du. Ikazkintzaren nondik-norakoak.

Transkripzioa
- Eta zuk ezagutzen dozuz, txantilloiak edo holako izenen bat?
- Txantxilloi... ez dot horren zerik [eitten]...
- Ez? Ta bihurriek edo...?
- Bihurrixa da, ba, izeten da edo urritxa edo haritza edo... Urritxa, ba, bihurtu, ta hari eitten jako [sokian han puntan] kiribiztia moduan. [Ta ha da], ba, gero buelta hartu ta han zulotik sartu. Lehen esan dot, adarra lotzia moduan. Hau bueltan hartu ta gero hankiakin estutu ta han bihurtu ta katiauta lagatzen da. Bihurrixa, bihurrixa. Haretxek dira bihurrak.
- Eta berdingak? Berdingak edo bi-berdingak edo...
- Berdingak, ba, bringak. Bringak.
- A! Bringak. Ta horrek, bringak, nun jartzen zien?
- Ba, bringekin txendorra zertzen, ya [berakin eitten]...
- Buelta guztian, honek die bringak?
- Bai, bringak dia honek. Gero honeri azala hartzen jakue, ba, gero zehetutako mehiakin. Azala, ba, zertzeko, ba, zikiñik barrura pasau ez dein, huekua betetzeko.
- Ta horren gaiñian ipintzen zan hori...
- Ba, bringekin eindakua bazan, ba, orbela edo...
- Orbela zeri esaten dotsazu?
- Orbela, ba, arbola-orrixa. Arbola-orrixa. Ta ha be igarra barik bustixa bada, hobe.
- Zegaittik da hobia bustixa?
- Ba, igarra suak erre eitten dabelako. Ta gero, ba, bustixa sartutakuan lurrakin tapau, ba, harek ya hobeto konserbatzen dau.
- Eta gero horri zohixa jartzen jako gaiñian, orbelari, ala ez?
- Bueno, edo... iruixa esaten jakona, lehen eindakua bada, irudixa be bai, edo bestela zohixa. Segun ze tamaiñotako egurra dan. Oin, enborrari ta, ba, zohixa ipini bihar izeten jako lehenengo. Ta bestieri, ba, orbela ipini ezkero, bota leike iruixa edo lurra ta harekin tapau. Oin, barren aldian, ba, refuerzo gehixao eukitziarren, daneri zohixa ipintzen jakue pixkat.
- Eusteko edo, ezta?
- Eusteko.
- Eta sua zelan botatzen zan barrure? Ze botatzen zendun sue...?
- Paliakin edo zerian... Lehelengo brasia ein kanpuan...
- Zelan eitten zenduen brasia?
- Brasia, ba, egurrakin. Ein brasia zerian ta gero ha brasia, ba, brasia edo sua darixola botatzen zan zulotik behera. Ta gero, ba, berak handik, -- tximinixian objetua eitten eban ba-- ta berak handik indarra hartzen eban. Su asko bota biharrik be ez zeban eukitzen.
- Arin hartzen eban?
- Bai, aguro hartzen eban.
- Txendorrak badauka labarik?

- Labia, ba, hauxe barru hau.
- Baiña esaten jako labia?
- Labia ez. Hori ya... hortik emoten jakon sua ta gero bera eitten-eitten juaten zan. Ha, labia, dana izengo da barrua! Ha da, sua gorri-gorri, suak pasauta egoten da egurra dana ta. Ta suak pasauta ez dauana iketza ez da izaten, ha egur geratzen da.

21. Ikazkintzaren nondik-norakoak II

- **Erref**: ELG-050/036
- **Iraupena**: 0:00:42. **Hasi**: 00:43:58. **Bukatu**: 00:44:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ikazkintzaren nondik-norakoak.

Transkripzioa
- Gero eitten jakozen zuluak, ba, arnasia hartzeko edo?
- Arnasia hartzeko horri, halako makilla edo punta-zorrotz batekin, harekin eitten ziran. Nora komeni zan eittia... Ba, lehelengo goiko puntatik hasten zan ta gero, goittik be iketza eiñaz juaten zan ba? [Ta juaten da]. Ta hantxe. Gero, ba, nun komeni jakon, ta atzenian barren-barrenian. Hori da, ba, suak arnasia hartu ta hara korridu deixen. Bestela denpora asko bihar izeten dau ta.
- Ta zulo horri zela esaten detsazue?
- Ziri-zulua. Baiña ez da, hola, zulo haundixa ez da bihar, bakarrik arnasia hartzeko beste. Lartxo badauka, ba, "tak", tapau pixkat ta handik keia pixkat urtetzen dabela...
- Nun eitten jakozen, goiko partien ala beheko partien gehixao...?
- Lehelengo goixan hasitta; gero eta beherao, gero ta beherao...
- Eta goiko zuluak eta beheko zuluak izen berdiña zeuken?
- Izen berdiña.

22. Ikazkintzaren nondik-norakoak III

- **Erref**: ELG-050/037
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:44:40. **Bukatu**: 00:46:08
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ikatza eginda dagoen zelan igarri.

Transkripzioa
- Eta ikatza einda dauanian zelan igartzen da txendorrian?
- [...] bera han mermatzen-mermatzen juaten da, ta gero atzenian, ba, keia be gastau eitten da. Egurra erretakuan keia be gastau eitten da.
- Ta keia gastatzen danian ya beti dao einda?
- Beti einda... Norberantzako igual puntan bat edo zerian, baiña han

noberak keia nun daukan edo, mermau barik nun dauan, hara lagundu bihar. Ziri-zuluekin hara lagundu bihar.
- Orduan zuluak tapau eitten dia ala... ?
- Harek zulo [formalak] be ez dia, bakarrik arnasia hartzeko zerak bakarrik, arnasia hartzeko. Pixka-pixkat zertu ta, ba, aber han... gero lur pixkat atzera zertu ta keiak urten deixela bakarrik, arnasia hartu.
- Zuek esaten zenduen holako, egurra ya iketza egitten zanian, [eskarpi] edo holako izenen bat? Hori... egurra ya ez zan egurra, ikatza zan.
- Bai, gero ikatza.
- Txondorra txikitzen zanian, zelan esaten jako?
- Ba, ha iketza eiñaz ha mermatzen egoten da, beti bajatzen-bajatzen...
- Ta horrek izenen bat bazeukan?
- Mermau. Mermau. Ta goittik behera, goittik behera zertzen ta gero atzenian barrena geratzen jako. Goittik behera ta erdittik eiñaz-eiñaz, honek, baztarreko eskiñak atzeneko eitten dia.

23. Ikazkintzaren nondik-norakoak IV

- **Erref**: ELG-050/038
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:46:08. **Bukatu**: 00:48:08
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ikatza eginda dagoenean zelan atera behar den. Prozesua.

Transkripzioa
- Zeiñek ataratzen zeban ikatza?
- Ikatza, ba, bertan ikatza eitten dabillenak.
- Bai, edozeiñek, ezta?
- [Horixe, edozeiñek]...
- Eta ataratzeko zer eitten zan, dana apurtu edo zer eitten zan?
- Ba, gero hasi, goittik behera hasi ta harek, lehen esan dotena, kakuekin... Harekin zertu ta gero hortz-bikua be igual, honek hortz-biko... burdiñazko hortz-bikua [...] Ta halakuekin be igual ta, goittik behera zati bat zerian etara ta lantzian zati bat. Batera etara ezkero sua igual gehixao egoten zan ta lehenengo egunian, ba, hola, pusketa bat etara. Ta gero, ba, hurrengo egunerako ha hoztuta egoten zan [handik beherakua gehixao]. Ta gero, ba, dana batera barik, zatika.
- Ta zenbat denpora bihar zan hori danori etaratzeko?
- Bo, etaratzeko, segun zenbateraiñokua dan. Ba, egun baten etaratzen badotsazu hogeta hamar zaku, ba, hurrengo egunian beste berrogei edo. [Dana] zatika. Ta zenbat bizkorrao [dabillen], sua igual gehixao eukitzen dau ta, hola, pixkat etara ezkero, ba, gero sua dana gastauta egoten da ba. Ta geiñian lehenengo hozteko eitten jako, ba, lurra, geiñian daukan lurra, dana kendu ta konponduta ipini, ta gero ha lur sikua dana bota geiñian danian. Ta gero abar batekin igurtzi, eskoba bat igurztia moduan. Igurtzi. Ta gero zulo dana beteta geratzen da. Ta zela arnasarik ez daben hartzen, sua dana emetau eitten da. Ta gero etaratzerakuan txingar batzuk urtetzen dabe, ezta? Ta gero harek nobera ez badabil begira edo zerian, iketzian barrura zabaltzen da ha txingarra. Segiduan hartzen dau indarra! Ta nobera ibili bihar argi. Batzuk ura bota ta bota [...] zerian, baiña ura barik ostian eitten da hobe.

- Eskuaria edo erabiltzen zan zeozetarako?
- Bai, eskubaria baiña hortz haundixekin e! Hori iketza etaratzeko. Bueno, etara-etara [besterik edo], ha zabaltzeko eta, eskubariakin.
- Egurrezkua?
- Egurrezkua. Baiña, hola, hortz haundixekin.

24. Salmentarako ikatza

- **Erref**: ELG-050/041
- **Iraupena**: 0:03:23. **Hasi**: 00:49:58. **Bukatu**: 00:53:21
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Saltzeko erabiltzen zen ikatza eta saldu ezin zitekeena. Saltzera zelan eramaten zen. Saltzeko neurriak: pisua; zakuak.

Transkripzioa
- Ta gero zera be, ikatz hori xehe-xehiori be geratzen zan han, baiña aprobetxatzeko baiño xehiaua izeten zan. Ha atzenian, hola, etxerako ta bai apartatzen zan. Uretan edo pasau ta iketza [ariña] geratzen da. Baiña saltzeko ta ez zeban eukitzen [inportarik] be, hain xehia... Oin, etxerako aprobetxatzeko, ba, eitten giñuan hori.
- Zegaittik? Txikixa zalako?
- Txikixa. Ta lur nahastia eukitzen eban ta uretan pasau bihar. Lurra, ba, uretan behera juaten da ta iketza goixan geratu.
- Ze izen zeukan horrek, txiki horrek? Izenen bat bazeukan?
- Bai, iketz-xehia edo. Baiña hori saltzeko ta ez giñuan ibiltzen. Bueno, dana be igual izengo zan banastakada bat edo bi edo... Hori atzeneko hondarreko zera izeten zan ta...
- Banastak erabiltzen zenduezan...
- Bai, banastak be bai.
- Eta zakurik?
- Zakuak bai. Ba, zakutan eruaten zan ta.
- Zakutan. Zelakuak zien zakuak?
- Geuk iketzak ein ta zerak, gero atzenengo urtetan bai neuk be eruaten neban, baiña hor, hementxe Lezetakua izaten giñuan... Harek biajian hamasei zaku eruaten zittuen. Baiña zakuak izaten ziran, ba, harek hogeta hamabost bat kilo inguru edo hola [ipintzen] zittuen.
- Eta zakuak nun eruten zittuen, burdixetan edo?
- Burdixetan.
- Zakuak betetzen ibiltzen zanak bazeukan izenen bat?
- Ikazgiña izeten zan. [...] geu izeten giñan.
- Eta laguntzen be ibiliko zan baten bat, ezta?
- Laguntzen be bai. Bai, ba, laguna derrigor bihar izeten zan zakua betetzeko ta.
- Zakuak, honek, oinguen modukuak zian zakuak?
- Zakuak...
- Zelakuak zien?
- Bo, oin zaku gutxi dao [...], baiña zaku... bastante zaku haundixak e. Ya horrek eren neurrixa eukitzen eben; lehenao pentsua ta etortzen zan horrekin zerian, ta horixe, hogeta hamabost bat kilo inguru eukitzen eben.

Bueno, ura bota ezkero berrogei be bai, baiña sikuan ibili ezkero, hogeta hamabost kilo, horixe [inguruan].
- Osea, hori zan orduan ikatza neurtzeko modua, ezta?
- Bai. Eibarren-ta egoten ziran kajoiak, ba, igual iketzakin juaten zan baten ta, juaten zan bat hortako kargua eukana. Ta berak apartatzen eban zaku bat eta bota aber, falta badau, ba, ya protestia edo zerian. Ta gure aittittari tokau jakon baten. Ta falta dabela ta... "Falta? Nik sobre be etarako neuke horrekin" , esan ei otsan ta "Zela, ba?", ta hustu ta halako igitai batekin edo "da!" brintzauta ipini ei eban ta gero sobra. Ta hor be taktikia. Zati haundixan, ba, zerian, leku txikixauan sartuta, brintzauta ipini ebanian, gero sobra. Ta horrek, ba, jeneralian, orduan denporan [izan] zan neurriko zakua. Baiña gero, ba, gero, pisura. Baiña hartu bihar dabenandako pisura txarra zan. Hemen, orduan Leon esaten jakon, oin be da Olaberria, horrek be ibili eben [gasoginuakin] autobusa ta iketzik onena guria esaten oskun, baiña harek be pisura ta hasi zan lehenengo, baiña pisurakuan ura botatzen badotse, harek, ura txarra da [gasogenuandako]. Ta guk, berriz, zela eitten giñuan zakuko, ba, guk ez gontsan urik eta bape botatzen, ta ya urik bota baekua, asko iketz hobia.

25. Biografia; osaba obispoa

- **Erref**: ELG-008/001
- **Iraupena**: 0:03:55. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:03:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
1917ko irailaren 4an jaiotakoa. Baserrian bertan jaiotakoa. Aitajauna Oñatikoa zen eta amandrea Eskoriatzakoa. Basalgora ezkondu eta 1889an Azulara bizi izatera etorri ziren. Aitaren anaia (Fulgencio; Martin) obispoa zen eta 1959an Perutik etorri zen eta Azurtzako jaietan meza eman zuen.

26. Azurtzako jaiak

- **Erref**: ELG-008/003
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:04:50. **Bukatu**: 00:06:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:
Azurtzako jaiei buruz hitz egiten du. Santixau eta Santa Ana egunetan jai handia izaten zen: meza, aizkora-jokoa, dantza soltea...

27. Goimendi auzoa

- **Erref**: ELG-008/004
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:06:20. **Bukatu**: 00:08:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Goimendi auzoa. Baserri izenak. Elgetako mugarria; Bergara. Eibarrera jaisteko joera.

28. La Salleko fraideekin ikasitakoa

- **Erref**: ELG-008/005
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:08:25. **Bukatu**: 00:11:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:
Bederatzi urtera arte La Salleko fraideekin ikasitakoa. Gerora herriko eskolan, 12 urtera arte. Domingo Iturbek La Salleko fraideei dirua utzi zien eta eskola doan ematen zuten. Ondoren praktikatuaz ikasi du.

29. Lur-sail baten inguruko kontuak

- **Erref**: ELG-008/006
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:11:25. **Bukatu**: 00:13:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Eguren abokatuari mendian zuen lur-sailaren inguruko kontuak (bai diru-kontuak eta bai kilometroenak) zehatz-mehatz atera zizkion. Lanak erakusten omen du nola egin gauzak.

30. Langileek beraiek eramandako esnearekin gosaltzen zuten

- **Erref**: ELG-008/007
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:13:45. **Bukatu**: 00:14:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Esne-partitzen ibilitakoa. Goizeko 6:00retan irteten ziren baserritik; Eibarren langileek beraiek eramandako esnearekin gosaltzen zuten eta lanera irteten ziren.

31. Esnea saltzera Eibarrera

- **Erref**: ELG-008/009
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:15:50. **Bukatu**: 00:16:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Esnea astoarekin eramaten zuten Eibarrera. Bezeroak Eibarren.

32. Auzolanean egiten ziren lan ugari

- **Erref**: ELG-008/010
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:16:40. **Bukatu**: 00:19:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Auzolana. Ibarrolan karea egin zuten behin, baina auzokoek lagunduta. 1932-33 inguruan egin zen Eibarko bidea. Mendi-bidea garbitzen zuten auzokoek. Karabietatik Ibur aldera bide bat zegoen; beste bat, elizbidea. Beizuko zabala; Azurtza; Ireiko etxaburura eta handik Altamirara.

33. Elgetako "Martintxo" taberna famatua

- **Erref**: ELG-008/011
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:19:25. **Bukatu**: 00:20:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Aisia » Oporrak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Eibartarrak kantuan joaten ziren Elgeta aldera; alegreak. Udan jende asko joaten zen bertara egun batzuk pasatzera. Taberna ezagun bat zegoen bertan, "Martintxona".

34. 1932an egin zen bide berria

- **Erref**: ELG-008/012
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:20:45. **Bukatu**: 00:22:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
1932-33 inguruan egin zen bide berria. Eskuz egindako bidea; auzoko mutilek egin zuten. Basodunak elkartu eta inguruko beste bide batzuk ere beraiek egindakoak ziren.

35. Olabarria autobusa

- **Erref**: ELG-008/013
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:22:00. **Bukatu**: 00:23:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:
Olabarria autobusa. Uberara joaten zen, bertako baserritarrak hartu eta Eibarrera eramaten zituen tratura. Gerra aurretik ipinitako autobusa.

36. Obispo egin zen Azulako semea

- **Erref**: ELG-008/017
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:26:45. **Bukatu**: 00:27:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Azulako semea zen obispoa, 12-13 urterekin fraide joan zen. Aurretik Eibarrera esne-marmitak bizkarrean eraman eta itzulitakoan Uberara joaten zen eskolara.

37. Karegintza; karobiak non zeuden

- **Erref**: ELG-008/018
- **Iraupena**: 0:03:45. **Hasi**: 00:27:55. **Bukatu**: 00:31:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Karea nola egin zuten azaltzen du. Karobi bat Beizu eta Azularako bidegurutzean zegoen. Karobiak nolakoak ziren. Prozesua azaltzen du. Beste karobi bat Beizuren etxe ondoan zegoen. Egotxeagako etxaburuan; Karabietan karobiak egon ziren garai batean. Aita oso ona zen karea egiten.

38. Egotxeagako haitzean harri ona

- **Erref**: ELG-008/019
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:31:40. **Bukatu**: 00:32:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Egotxeagako haitzean harri ona zegoen; kareaharria.

39. Karea egiteko prozesua

- **Erref**: ELG-008/020
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:32:20. **Bukatu**: 00:34:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Karea egiteko prozesua nolakoa zen. Neguan harria, egurra prestatu eta ekainaren bukaera aldera betetzen zuten karobia, abuztu aldean zabaltzeko. 3 lagun inguru behar izaten ziren gau eta egun, errelebotan. Karobiko atea edo ataka.

40. Karea zertarako erabiltzen zen

- **Erref**: ELG-008/021
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:34:40. **Bukatu**: 00:37:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Karea eginda dagoen nola jakiten den. Kolorean ere igartzen zitzaion. Nola ateratzen zen karea. Arriskutsua zen. Lurrarentzat onuragarri bezala erabiltzen zen karea; igeltseroek ere erabiltzen zuten.

41. Aita eta aitajauna ikazkinak; ikazgintza

- **Erref**: ELG-008/022
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:37:45. **Bukatu**: 00:41:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Norekin ikasi zuen karea egiten. Aita eta aitajauna ikazkinak ziren; bizimodua basotik ateratzen zuten. Neguan egurra prestatu eta udazkenean egiten zuten ikatza. Lan-banaketa baserrian. Inguruan ikazkin asko egon ziren, baina gerra ondorengo urteetan banaka batzuk geratu ziren. Ikatza egiteko modu desberdinak: pago-abarrak erabilita edo buruak. Basomutilak; ikazkinak. Inguruko herrietara ere joaten ziren ikatza egitera.

42. Ikatza egiteko prozesua

- **Erref**: ELG-008/023
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:41:00. **Bukatu**: 00:43:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ikatza nola egiten zen; prozesua azaltzen du.

43. Ikazgintza; Eibarren saltzen zuten ikatza

- **Erref**: ELG-008/024
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:43:50. **Bukatu**: 00:46:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ikatza Eibarrera eramaten zuten saltzera. Azkenengo txondorra 1950 aurretik egin zuen. Ikatza egiteko erabiltzen zen egurra.

44. Basoa garbitzeko lanak

- **Erref**: ELG-008/025
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:46:15. **Bukatu**: 00:48:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Garai bateko basoak, pagadiak. Garoa ere ugaria zen. Basoa garbitzeko egiten ziren lanak; azpigarriak egiteko zer erabiltzen zen.

45. Garo-batzea; garotako Ama Birjina Pilarrekoa

- **Erref**: ELG-008/026
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:48:30. **Bukatu**: 00:51:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Garoa zertarako erabiltzen zen. Nola batzen zen. Garoa batzeko garaia; Pilarreko Ama Birjinari garotako Ama Birjina esaten zitzaion.

46. Gari-jotzea auzolanean

- **Erref**: ELG-008/028

- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:52:05. **Bukatu**: 00:54:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Gariaren inguruko lanak. Orain zelai direnak, lehenago labratu egiten ziren. Gari-jotzeak auzolanean egiten ziren. 1970 inguruan erein zuten azkenengoz garia. Lantegiko jornala.

47. Inguruetan lur onenak non zeuden

- **Erref**: ELG-008/029
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:54:30. **Bukatu**: 00:57:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Baserriko bizimodua gogorra, neke asko. Aldapa handiak eta urtero lurreta egin behar. Soraluzen ere aldapa asko, baina lurra finagoa da. Inguruko baserrietan lur onenak non zeuden.

48. Ubera lehen Elgetakoa

- **Erref**: ELG-008/030
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:57:00. **Bukatu**: 00:59:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Ubera 1928 inguruan Elgeta izatetik Bergara izatera pasatu zen. Eibarko bidea egiteko orduan arazoak sortu ziren.

49. Elgeta eta Uberako euskara antzekoak

- **Erref**: ELG-008/031
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:59:00. **Bukatu**: 01:00:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Elgetako euskara eta Uberakoa antzekoak. Eibarkoa, Bergarakoa, Arrasatekoa desberdinak. Euskara asko aldatu da.

50. Abade eta jauntxoei berorika

- **Erref**: ELG-008/032
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 01:00:50. **Bukatu**: 01:02:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika

Laburpena:
Abadeei berorika egiten zitzaien. Jauntxoei ere berori esaten zitzaien. Txapela erantzi behar izaten zen abadea ikusitakoan.

51. Argia eta ura noiz jarri zituzten baserrian

- **Erref**: ELG-008/034
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 01:04:55. **Bukatu**: 01:07:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Baserrian argia gerra garaian jarri zuten. Ura, 1947an etxe barrura sartu zuten. Gauez menditik ibiltzeko farola erabiltzen zuten; lastazaoak.

52. Gari-jotzea eskuz garai batean

- **Erref**: ELG-008/035
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 01:07:25. **Bukatu**: 01:10:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Gari-jotzea harrian egiten zen garai batean; "Txanketia". Gerora, makinak hasi ziren. Gari-jotzeko makina baserri batetik bestera erabiltzen zuten. 16 lagun inguru lana ongi egiteko. Gari-jotzeko afaria. Sagardoa.

53. Txondorra nola egin

- **Erref**: ELG-008/037
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 01:12:55. **Bukatu**: 01:16:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Liburua ikusten. Txondorraren argazkiak ikusten dihardu. Txondorra nola egiten den azaltzen du. Egosten zenbat denbora behar izaten duen.

54. Txondorra egitean zaindu beharrekoak

- **Erref**: ELG-008/038
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 01:16:20. **Bukatu**: 01:19:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txondorrean zuloak egiten zituzten ziri batekin. Goiko zuloari, "suetxia" esaten zaio. Txondorrak egiteko orduan zaindu beharreko gauzak; tranpak.

55. Errazena lehengo lekuan egitea txondor berria

- **Erref**: ELG-008/039
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 01:19:25. **Bukatu**: 01:20:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txondorra egiteko lautada bat behar izaten zen. Xamurragoa izaten zen aurreko urteko tokian egitea. "Ikaztoixa".

56. Txondorraren inguruko azalpenak

- **Erref**: ELG-008/040
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 01:20:45. **Bukatu**: 01:21:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txondorraren irudiak ikusten. Gainera igotzeko egurrez egindako eskailera erabiltzen zuten. Txondorra tapatzeko orbela; iduria; soia; e.a.

57. Ikazkinek erabiltzen zituzten tresnak

- **Erref**: ELG-008/041
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 01:21:45. **Bukatu**: 01:24:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ikazkinek erabiltzen zituzten tresnak: eskubara; belakia; baheak; e.a. Aitonak ofizioa ondo ikasi zuen.

58. Elgoibarko sasimedikoarekin gertatutako anekdota

- **Erref**: ELG-008/042

- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 01:24:00. **Bukatu**: 01:25:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Egurra zerekin edo nola ebaki. Bere aitak Elgoibarko sasimediko bat ezagutu zuen ikazkintzan zebilela. Gero haren beharra izan zuenean ez zion kobratu.

59. Elgetako medikuak

- **Erref**: ELG-008/044
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 01:27:00. **Bukatu**: 01:28:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:
Elgetan ezagutu dituen medikuak.

60. Biriketako arazoa zutenak Elgetara

- **Erref**: ELG-008/045
- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 01:28:40. **Bukatu**: 01:29:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Garai batean birikietako arazoak zituen jendea Eibartik Elgetara joaten zen.

61. Basoko animalia-izenak

- **Erref**: ELG-008/046
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 01:29:00. **Bukatu**: 01:32:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna

Laburpena:
Ez du sekula ehizarako zaletasunik izan. Basoko animaliak; piztiak. Erbiak; azkonarra; basurdeak; satanderak; basakatuak. Zozoa; birigarroa; "azpizurixa", neguan etortzen da

62. Txondorretatik ateratako ikatzaren erabilera

- **Erref**: ELG-050/043
- **Iraupena**: 0:03:51. **Hasi**: 00:54:09. **Bukatu**: 00:58:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txondorraren neurria. Tailarretara saltzen zuten. Prezioa.

Transkripzioa
- Eta txondorran kapazidadie edo kabidie edo, esaten zenduen, ba, "txondor honek ez dakit zenbat zaku eukiko dittu" edo...?
- Ba eukiko zittuen, ba, batzuk berrogeta hamar, beste batzuk berrehun, gehixaokuak be bai, segun zetako eitten dan.
- Ya aurretik jakitzen zenduen gutxi gorabehera zenbat zaku irtengo zien?
- Bai. Zenbateko tamaiñoko txendorra eitten dan... Batzuk ba gero... Hortarako parajia be bihar da ta egurra ta, [ostian, ba, haraxe]. Gero harek, haundixa bada, ba, beste hamabost egun bihar dittuena, ba, harek hillebete bihar eitten.
- Zeuek ze eitten zenduen, etxerako iketz dana ala saldu be eitten zenduen?
- Ez, saldu, saldu eitten giñuan. Saldu. Eskupetan tenplerako ta...
- Zertako?
- Eskupetan kañoiak eta tenplerako eta... hartarako eitten giñuazen guk.
- Zer da tenplia?
- Tenplia, ba, kañoian bizittasuna edo... zera, tenplia oin zera emoten dotse, olixuakin-ta emoten dotse oin tenplia. Bere indarra, burdiñiak be, ba, bere indarra. Ta atxurra [edo] pikatxoia be, zerian, tenplia olixotan emoten bajako, edo uretan be, uretan be derrepente sartzen bada, ha gogorra urtetzen dau gero. Zatixa bota igual eitten dau harek. Horixe, tenplia da, ba...
- Eta ikatza saltzera eruaten ziñuen, erak etortzen ziran billa edo zeuek...?
- Guk geuk eukitzen giñuan jeneralian bezerua hartuta, ezta? Ba, taillardunak. Ta taillardunari, ba, atzen urtetan tio izeten zan enpliatzailliori. Zela Eibarren lanian ta harek lagunak be han einda eukazen, ba, haretxek zeiñek zenbat bihar daben. Ta batak igual hogei zaku ta beste batzuk berrogeta hamar ta beste batzuk hamabost ta [dana...] ya eruan ta...
- Eta eruan zela eitten zan?
- Burdixan.
- Ta zeiñek eruaten eban?
- Atzen urtetan neuk eruaten neban, baiña aurretik Lezetakua edo, han Goimendixan, Azurtzatik behera, hangua eukitzen giñuan. Harek, etorriko zan [...guk etarata] hamaikak ingururako preparauta eukitzen giñuan ta gero hartu ta harek Eibarrera.
- Zenbat diru eitten zeban akordatzen zara orduan zakuak edo? Goguan dozu?
- Oin ya burutik juanda [daukat]... Orduan zortzi pezeta ta be bai, ta eruatia zakuko pezetia. Egun guztia bihar izeten eban. Ba, etxetik urtetzen baeban bederatziretan, ba, basora etorri ta kargau ta ein orduko, ba, egun guztia bihar. Ta idixekin juan ta, ba, hamasei zaku eruaten zittuan, ba, hamasei pezeta. Orduan zakua, ba, sei-zazpi pezeta, zortzi... hortxe.
- Eta zetako erabiltzen zan iketza? Zetako erueten zeben iketza? Fabriketara be bai?
- Taillarretan, ba, hortxe. Tenpliak emon-ta, burdiñia suberatzeko ta kañoiak-eta pegatzeko ta...
- Trenetarako ez zan erabiltzen?

- Ez, trenak harri-iketza ibiltzen eben.
- Trenak zer?
- Harri-ikatza.
- Eta errementarixek?
- Errementarixak ibiltzen eben, baiña errementarixek ibiltzen eben gaztiñia. Harek suberatzeko ta gaztaiñia ibiltzen eben harek.
- Zer da subiratzia?
- Burdiñia gorittu, nahiz atxurra izan bestia izan, goritzeko. Ta gero harek, ba, junguran, zera, mailluakin jo ta mehetu edo.[...] zorroztu, mehetu. Hotzian zartau eitten da ta beruan ein bihar da horrek zerok.
- Nahi dan formia emon edo...
- Ta perratokittan be bai, idixak perratzeko ta, perrak eta...

63. Inguruko karobiak eta haien erabilera

- **Erref**: ELG-053/003
- **Iraupena**: 0:01:11. **Hasi**: 00:02:40. **Bukatu**: 00:03:51

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Elgeta inguruan egondako karobiez hitz egiten du: bere garaian 6 bat zeuden; eta hori baino lehenago, askoz gehiago. Karobiak lehendik eginda zeudenez, edonork erabil zitzakeen. Beraiek bi familiaren artean moldatzen ziren karobiak erabiltzeko.

64. Karobiak egiteko inguru egokiak

- **Erref**: ELG-053/004
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:03:51. **Bukatu**: 00:06:10

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Karobiak non zeuden azaltzen du. Karobiak egiteko, lekuak zer ezaugarri izan behar dituen aipatzen du.

65. Karea egiteko garai egokia

- **Erref**: ELG-053/005
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:06:10. **Bukatu**: 00:07:40

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Karea ekain-uztailean egiten zen, soroan zabaldu ahal izateko. Karea nola zabaltzen zuten azaltzen du. Euriak batzuetan mesede egiten zion kareari.

66. Karobiko labea pizten

- **Erref**: ELG-053/006

- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:07:40. **Bukatu**: 00:09:20

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Beren karobiko labea pizteko zer egiten zuten azaltzen du.

67. Egurra eta harrikatza tartekatzen

- **Erref**: ELG-053/007
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:09:20. **Bukatu**: 00:10:19

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Egurra eta harria tartekatzen zuten karobi bati buruz hitz egiten du.

68. Basora joateko janzkera

- **Erref**: ELG-053/009
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:10:34. **Bukatu**: 00:12:25

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Basora joaten zirenean eramaten zuten janzkeraz hitz egiten du: zer arropa izaten zuten, zer materialetakoak ziren...

69. Basorako janaria zakuan

- **Erref**: ELG-053/010
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:12:25. **Bukatu**: 00:13:46

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Lanbideak » Neskameak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Basora denbora luzerako joatean, jatekoak eta behar zituzten gainerako gauzak zaku batean eramaten zituzten. Zer janari eramaten zuten aipatzen du. Taldean joaten zirenean basora, sukaldari bat joaten zen beraiekin.

70. Taloak egiteko errezeta

- **Erref**: ELG-053/011
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:13:46. **Bukatu**: 00:15:02

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Taloa nola egiten den azaltzen du: zer osagai eta erreminta erabiltzen diren.

71. Basoan janaria prestatzeko tresnak

- **Erref**: ELG-053/012
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 00:15:02. **Bukatu**: 00:16:48

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Janaria basoan prestatu behar izaten zutenean, zer ontzi eta tresna klase eramaten zuten azaltzen du. Koilarak eta sardexkak egurrezkoak izaten ziren garai hartan. Guztiek plater batetik jaten zuten.

72. Txondor-zulorako egurra

- **Erref**: ELG-053/015
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:19:07. **Bukatu**: 00:20:34

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txondor-zulora egurra bizkar gainean (lepaketan) edo bueltaka eramaten zuten. Egurrak nola txikitzen zituzten azaltzen du.

73. Lexikoa

- **Erref**: ELG-053/016
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 00:20:34. **Bukatu**: 00:22:52

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Egurrari eta txondorrari lotutako lexikoa aipatzen du.

74. Lexikoa

- **Erref**: ELG-053/017
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:22:52. **Bukatu**: 00:24:08

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak

- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Bihurriak zer diren eta zertarako balio duten azaltzen du. Bringei buruz hitz egiten du.

75. Ikatza txondorretik ateratzen

- **Erref**: ELG-053/021
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:28:44. **Bukatu**: 00:30:46

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Bertan lanean zebilen edozeinek ateratzen zuen ikatza, eta nola eta zer tresnaren bidez ateratzen zuten azaltzen du.

76. Galbahea

- **Erref**: ELG-053/022
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:30:46. **Bukatu**: 00:31:46

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Galbahea nolakoa zen eta zertarako erabiltzen zuten azaltzen du.

77. Ikatza egiteko prozesuari lotutako lexikoa

- **Erref**: ELG-053/023
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:31:46. **Bukatu**: 00:33:17

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ilintxa ikatza egin gabeko egurrari esaten zitzaion. Abarkak erabiltzen zituzten txondor gainean ibiltzeko. Ikatza egiteko prozesuari lotutako hitzak aipatzen ditu.

78. Ikatza garraiatzeko eta neurtzeko moduak

- **Erref**: ELG-053/024
- **Iraupena**: 0:03:27. **Hasi**: 00:33:17. **Bukatu**: 00:36:44

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Otarrandiak eta zakuak erabiltzen zituzten ikatza egitean. Ikazkinak betetzen zituen zakuak. Ikatza nola neurtzen zuten azaltzen du.

79. Egindako ikatza saldu

- **Erref**: ELG-053/025
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:36:44. **Bukatu**: 00:38:07

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txondorraren tamainaren arabera, bazekiten zenbat ikatz lortuko zuten. Egindako ikatza saldu egiten zuten etxerako gorde beharrean. Saldutako ikatzak zer funtzio izaten zuen azaltzen du.

80. Bezeroak

- **Erref**: ELG-053/026
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:38:07. **Bukatu**: 00:39:30

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ikatza erosten zuten bezeroekin nola moldatzen ziren azaltzen du: nolako bezeroak ziren, nola eramaten zitzaien ikatza, zenbat balio zuen zaku bakoitzak...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-05

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com